

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 87

Maribor, sobota, dne 30. oktobra 1937

Leto XII

Devetnajstletnica če- hoslovaške republike

V znaku zahvalnosti T. G. Masary-
ku in dr. E. Benešu

Čehoslovaška republika vsako le-
to praznuje svojo osvoboditev pos-
ebno slovesno. Dne 28. oktobra
1918 je razglasila neodvisnost in
svobodo, letos pa je devetnajstletni-
ca, ki jo je v četrtek najslavesneje
obhajala.

Čehoslovaška republika je lahko
ponosna na svojo zgodovino devet-
najstih let, ponosna na demokratič-
ni režim, na svojo socialno politiko
in na svoje državljane, ki zvesto
čuvajo svetinje demokracije in svo-
bode. Lahko trdimo, da je Masary-
kova načela o demokraciji in social-
nosti sprejela cela generacija češke
inteligence in delavstvo, kateremu
je bil Masaryk vedno iskren svetov-
valec in prijatelj.

Duhovni oče čehoslovaške repu-
blike Masaryk je umrl dne 14. sep-
tembra letos. Masaryk je desetletja
deloval s svojimi sodelavci za svo-
bodno državo, zlasti med vojno. Ob
polomu je pograbil priliko ter usta-
novil državo po svojih načelih, ki jih
je prej kot filozof vcepil češkemu na-
rodu. Lahko trdimo, da je Masary-
kova načela o demokraciji in social-
nosti sprejela cela generacija češke
inteligence in delavstvo, kateremu
je bil Masaryk vedno iskren svetov-
valec in prijatelj.

Na letošnji obletnici ni bil na-
vzoč ljubljani in spoštovani tatiček
Masaryk.

Sedanji predsednik republike dr.
E. Beneš je bil Masarykov zvesti in
junaški sobojevnik za svobodo če-
hoslovaške republike, ki jo vodi se-
daj po načelih svojega učitelja z vso
iskrenostjo in ljubeznijo. Čehoslova-
ška republika je najlepši zgled vsem
naprednim deželam, zgled svobode
in demokracije, ki garantirata zdrav
razvoj in čimboljše politične in so-
cialne razmere.

Oficijelne slavnosti so se vršile v
praškem dvorcu, kjer je predsednik
dr. Beneš sprejemal zastopstva in
deputacije, ki so izrekli čestitke.

Praznovanje letošnje obletnice
neodvisnosti republike je bilo po celi
državi izredno manifestačne naravi.

**Tovarne za vojno industrijo grde
Angleži.** Angleži so zgradili 2700 to-
varen za izdelovanje vojnega materi-
jala. Dobiček bodo imeli torej od
vojnih hujskačev — ki so sami indi-
rektno — vojni dobičkarji.

Ob obletnici prevratnih dni

29. oktober 1918

29. oktobra 1918. leta se je v
Ljubljani slovesno proslavila in pro-
klamirala samostojnost slovenskega
naroda, osvobodjenje, ki nam ga je
prinesel razpad Avstro-ogrske mo-
narhije radi zmage ententnega o-
rožja na zapadni in jugovzhodni
fronti.

Zgradba avstro-ogrske države se
je podrla kakor trhlo tramovje; lju-
dje, naveličani vojne in stradanja, ni-
so marali več slišati o slavnem apo-
stolskem cesarstvu, o čigar večnosti
so do zadnjega prepričevali mili slo-
venski narod tisti, ki so naše »do-
bro ljudstvo« ves čas predstavljali
pred avstrijskim cesarjem in parla-
mentom.

Posledice take vzgoje so se mo-
rale pokazati z vso škodljivostjo ob
dnevh težko pričakovanega, toda
nepripravljenega narodnega osvobo-
denja.

Ljudstvo, skozi dolgo dobo »vzga-
jano« v vdanosti, ponižnosti, hlap-
čevstvu in vsezaverodom-cesarstvu,
ni moglo čez noč postati politično
zrel narod, kakor so bili na primer
Čehi, ki so imeli vse drugačne vzgo-
jitelje in vodnike.

Pijani od veselja, da so minula
leta vojnih grozot in strahot, prese-
nečeni nad avstrijskim in nemškim
polomom, so se hipoma počutili kot
mogočne zmagovalce, enakovredne
Angležem in Američanom.

In v tem zmagoslavju so delali
meje po evropskem in azijskem zem-
ljevidu: vsa Kranjska, Koroška,
Primorje, vsa beneška Slovenija mo-
ra biti naša, večina Štajerske, Kori-
dor skozi nemško Avstrijo do Čeho-
slovaške in kot narod, živeč ob mor-
ju, moramo dobiti na račun Turčije
seveda tudi lepo kolonijo v Mali Azi-
ji, deželo Sicilijo. Geografski stro-
kovnjak je v več dolgih razpravah v
»Slovcu« rotil in prepričeval naše
politike, da moramo postati kol-
onijalna sila, da moramo opustiti
»ozkosrčno kontinentalno politiko«,
in rotil naše gospodarstvenike, da
bomo dobro zaslužili v Mali Aziji —
kakor da je zaviselo samo še od ra-
zumevanja ljubljanskih trgovcev, da
prevzamemo kolonijo, ki nam je nih-
če ponujal ni.

In medtem ko so učeni ljudje ob
navdušenju vseh risali široke meje,
kakor da imajo govoriti na svetu sa-
mo še Wilson in Ljubljanci, so se
pa naše meje z vsakim dnem ožile
na vseh straneh, ki so bile sosedom
odprte...

Po drugi strani so narodni pre-
napeteži izražali svoje čuvstvanje
na ta način, da so hoteli na primer
v kavarni »Union« pograbit in za-
žgati Meyerjev konverzijski leksi-
kon, ker je bil tiskan v nemščini, ali
da so francoskemu majorju v kavar-
ni iztrgali nemški časopis iz rok, da
je major drugi dan izjavil ministru
Zolgerju, da smo Slovenci kar pre-
hudi imperialisti, ko ne dovolimo ni-
ti Francozom, da bi brali časopise po
svoji volji...

Časopisi so tožili, da so vse go-
stilne prepolne pijancev, ulice polne
postopačev, fantje pa plešejo in ve-
seljačijo, dočim mejaši prodirajo ne-
ovirano v slovenske kraje.

Najbolje so se še izkazali naši že-
lezničarji, ki so dan in noč dirigirali
velikanski promet umikajoče se voj-
ske preko naših krajev.

Tej nezrelosti od zgoraj in spo-
daj, temu otroško - pijanemu navdu-
šenju je sledilo razočaranje za ra-
zočaranjem na mejah in doma. Pre-
den je slovenski narod spoznal res-
nico, preden je mogel zaslutiti pra-
vo pot, je bil razdeljen na tri drža-
ve.

Marsikaj nepredvidenega se je v
teh 19 letih zgodilo pri nas doma in
po svetu. Kdo je 1918. leta pričako-

val, da se bo tako spremenila poli-
tična karta Evrope, da bomo dobili
v obliki fašizma reakcijo, v prime-
ri s katero je bil predvojni pruski
režim prava idila!

O tej reakciji je povedal globoko
resnične besede prezident Čehoslo-
vaške republike Edvard Beneš, da
prav ta reakcija dokazuje, »v koliko
je bila revolucija v posameznih dr-
žavah resnična, solidna, trdna in od-
ločna, to se pravi, v koliko so bile
splošne razmere v dotičnih državah
pripravljene na njo, na kakšni stop-
nji je bila politična izobrazba ljud-
stva in do katere meje so bili vodil-
ni politiki prve povojne demokratič-
ne in revolucionarne dobe sposobni
obdržati sadove revolucije in jih za-
varovati pred reakcijo.«

Socializem je povsod po svetov-
ni vojni hotel uveljaviti in ustvariti
trdno demokracijo. Povsod ni uspel.
Marsikje so bile razmere močnejše
od vseh naših želja in naporov. Kjer
delavstvo in ljudstvo nista bila do-
volj zrela in močna, sta začasno pod-
legla. Nobena svoboda se ne more
pridobiti in ohraniti nezaslužno.

Vsa ta leta niso šla izgubljeno
mimo nas. Naš delavski razred je
danes mnogo bolj izkušen, presku-
šen in sam v sebi utrjen, spoznanje
prodira med najširše ljudske plasti.
Moramo samo vztrajno nadaljevati
svoje vzgojno in organizacijsko de-
lo, da bo postal nekoč 29. oktober
resnični, končnoveljavni prelom med
preteklostjo in bodočnostjo.

Japonci zavzeli Šangaj

Kitajci so se v redu umaknili

Na kitajskem bojišču je te dni pri-
šla do izraza japonska premoč. Ja-
ponci so po strašnih bojih zavzeli
Šangaj in potisnili Kitajce iz mesta.

Kitajci so z podminiranjem cest omo-
gočili reden umik svoje vojske.

Kitajski del Šangaja so same raz-
valine.

Lažna demokracija

Načrt novega bolgarskega volilnega reda

Pristaši bivših političnih strank so
protestirali proti načrtu novega volil-
nega reda.

Po novem načrtu glasuje vsak dr-
žavljan, ki je dopolnil 21. leto. Žene
lahko glasujejo, če so poročene, lo-
čene ali vdove.

Vsa država je razdeljena na 160
volilnih krajev. — Vsako mesto voli
enega poslanca.

Izvoljeni so lahko vsi državljani,
ki so stari nad 30 let, so odslužili vo-
jaški rok, obiskovali osnovno šolo in
izvršujejo kak poklic.

Izvoljeni ne morejo biti državni
uradniki, razen ministrov; vsi, ki za-
govarjajo državni nasprotne interese,
so za nasilje v političnih in socialnih
bojih.

Državljan, ki hoče kandidirati,
sme kandidirati samo v enem okraju,
in če se v okraju prikladi samo en kan-
didat, se proglasi za izvoljenega brez
volitev.

Kandidat med volilno dobo lahko
sam agitira.

Iz teh podatkov niso razvidne dru-
ge težkoče, kakor, kako se postav-
ljajo kandidati in koga smatra režim

za nasprotnika državnih interesov ter
da je agitacija dovoljena samo v krat-
ki volilni dobi. Kakor kaže, bo novi
volilni red, če ga opozicija ne pre-
preči, med najbolj reakcionarnimi
volilnimi redi v evropskih državah.

Škofovska konferenca

je trajala sedem dni.

Za javnost je bilo izdano samo
kratko poročilo, v katerem škofje
pravijo, da jim čast ne dopušča, da
bi odgovarjali na poulične napade
proti konkordatu. Znali pa bodo bran-
iti pravice 6 milijonov katolikov in
dosegli reparacijo krivic, ki se jim
gode. Katoliška akcija bo enotno or-
ganizirana. Nemškim in španskim
škofom so poslali jugoslovanski škof-
je svoje pozdrave. V zaključnih ugo-
tovitvah pravijo, da zmeda na svetu
narašča v istem razmerju, kot se svet
obrača od Boga. —

Italija nam dolguje že 75 milijo-
nov dinarjev za prodano blago.

Prezident CSR dr. Beneš v razgovoru s predsednikom senata s. Soukupom

Odpoklic tujih čet iz Španije

še vedno debata v londonskem odboru

V londonskem odboru za nevmešavanje je vsak dan nova situacija. Italija, Nemčija in Portugalska ob koncu preteklega tedna zahtevale, da morajo biti vsi sklepi glede odpoklica tujih čet iz Španije soglasni in da poročilo komisije, ki bo utrdila število tujih čet v Španiji ne bo obvezno za vse člane odbora za nevmešavanje.

Proti temu načrtu je bila zlasti Sovjetska Rusija, ki je obenem izjavila, da ne pristane na priznanje pravic bojujoče stranke generalu Francu, dokler ne zapusti poslednji tuj vojak Španije.

Kdo prižge lučke . .

Kdo počasti spomin pokojnikov . . .

Spominski dan vseh svetnikov, spominski dan mrtvih!

Te dni ga imamo zopet kakor vsako leto. Na pokopališčih bo vrvelo življenje. Lučke, vencji, molitve . . . Siromašna pohlevnost in bogato bahaštvo bosta tam na njihvi pokoja in miru uveljavljali svoj jaz. Kakor vsako leto, tako tudi letos ne bo nihče pregledal duševnosti tisočev in tisočev žalnih ali bahaških manifestantov.

In če drugega ne, vseh mrtvih dan je opomin, da smo vsi enaki . . .

Na skrbno ograjenih pokopališčih se vrši zagonetno vrvenje. Na pripravljanih prostorih, okrašenih s križi od najsiromašnejega do dragoceneja in do kapelic. Kraj pokoja, kraj čuvstev in sočuvstvovanja, kraj ljubezni in spoštovanja do pokojnikov.

Spomin na dragoceno življenje človeka, spomin na socialno sobitje, ki smo ga dolžni ščititi v življenju z vso nesebično ljubeznijo. Pieteta zahteva počaščenje pokojnikov, toda, koliko bolj smo še dolžni to »pieteto« izkazovati sočloveku v življenju!

V svetovni vojni je poginilo milijone človeških življenj po volji imperialističnega kapitalizma. Danes more na Španskem krivoprisežni generali nedolžne španske državljane, na Kitajskem padajo tisoči človeških žrtev — zaradi imperializma. Kdo prižge lučke na grobovih teh nedolžnih žrtev, kdo okraši njih grobove ali celo pomoli za njih pokoj, ko pa najhujša reakcija, ki bo te dni imela solzave besede za pokojnike na naših pokopališčih, naravnost s sadizmom odobrava pokolje v Španiji in na Kitajskem. Na Španskem so »odrešeniki« Francovci, na Kitajskem pa Japonci. Zakaj?

Čuvstva ni, spoštovanja do človeka tudi ni.

Pokojniki pa naj mirno počivajo! Zanje je mir! Ne morejo se zgražati nad svetom!

Sedaj pa je Italija izjavila, da sprejme angleški načrt o odpoklicu tujih čet in komisiji, ki naj pripravi vse potrebno, da se ta odpoklic izvrši.

Italija je v teku dveh tednov se-

Pomorsko razbojništvo

Bombe na francoske trgovske parnike

Nacistična letala so pred par dnevi z bombami potopila francoska trgovska parnika »Qued Mellah« in »Chasser 91«, kar je izzvalo v Franciji veliko razburjenje.

Ladjo »Tonin« je pa ustavila španska križarka »Cervera« in zahtevala, da plača parnik 70.000 peset. Neka angleška bojna ladja je še ob pravem času prihitela, da je preprečila nakano pomorskih razbojnikov.

Potopljena podmornica

Podmornica, ki je zadnjič napad-

daj že v drugič menjala svoje stališče in je sedaj zopet sprejela, kar je že enkrat odobrila in dne 23. t. m. preklicala.

la angleški rušilec »Basilisk« je bila od rušilca potopljena s podvodnimi bombami. Gre za podmornico »C 24«, ki so jo imeli v posesti Francovci.

Boji na frontah ponehali

Najbrž vsled pregrupacije čet so boji na vseh frontah skoroda prenehali. Le v madridskem univerzitet-skem naselju so te dni republikanci z eksplozijo min porušili daljši odsek fronte nacistov, ki so bili zabarikadirani v nekem paviljonu kmetijske fakultete.

Dama in po svetu

Glavna skupščina »Jugočeške« v Kranju. »Jugočeška« (tekstilna družba v Kranju) je imela 22. t. m. glavno skupščino za leto 1936. Družba je imela v tem letu čistega dobička Din 4.837.030.40. Svoj rezervni fond III je zvišala na Din 6.113.999.15. V primeri z delavskimi in nameščenskim plačami znaša dobiček okoli 25%. Delavske plače so znašale v letu 1936. le Din 11.062.356.99 in so bili celo davki in razne takse višje več kot za Din 800.000. Te številke sicer ne povedo, kakšno dividendo so delničarji prejeli. kaže pa, kako slabe so delavske plače, če jih primerjamo z drugimi prometnimi številkami.

Če ima »Samouprava« prav. Dr. Emil Štefanovič, odvetnik v Prevljah, piše v »Samoupravi«, glasilo JRZ, o zagrebškem sporazumu. »Samouprava« hvali Štefanoviča kot ustanovitelja Narodno radikalne stranke v Sloveniji in kot ožjega sodelavca Protiča, Pašiča itd. Sedaj pripravča med vrsticami, da vstopita bivša HSS (Mačkovo gibanje) in SLS (slovenski klerikalci) v JRZ in s tem bo rešeno vprašanje sporazuma. Ta zmisel ima članek. Za nas je važno le vprašanje, kdaj je prišel dr. Štefanovič delati za politiko Protiča, Pašiča itd. Ali morda že izpočetka njegovih nastopov med delavstvom, ko je govoril drugače ali pa se je šele kasneje — izpreobrnil. Na zunan vsaj ni pokazal stanovitnosti.

Veleblagovnice bodo odsljed dovoljene v vseh večjih mestih z več kot 50.000 prebivalci.

Lesi smo izvozili letos več za 857 milijonov dinarjev ali 91.108 vagonov, napram 46.917 vagonom lanske leto v istem času.

Nemci so hoteli pokupiti naš bombaž, seveda na up. Ker pa moramo mi za naše potrebe bombaž uvažati in plačevati, je Narodna banka posegla vmes in izvoz zavrla.

Pomanjkanje zdravstvene zaščite. V Petrogradu se je v tovarni radiatorjev zastropilo šest delavcev s strupenimi plini. Trije izmed njih bodo le težko okrevali.

Kaj je čudno v fašistični Nemčiji? Hitlerjevski tisk neprestano zatrjuje, da v Nemčiji ni več brezposelnosti, v istem hipu pa poziva javnost, naj prispeva za zimsko pomoč.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštno položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštno položnice shranijo in jih porabijo prihodnjč. — Uprava.

Zobna ordinacija

Dentist BAN BORIS

za zobozdravstvo in zobotehniko

ordinira od 9. — 1. in od 3. — 7. ure

LJUBLJANA, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 15

„Nad kavarno Evropa“ — Telefon šte. 20-90

Organizirani delavci in člani Cankarjeve družbe dobijo znten popust!

A. M. de Jong:

66

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

»Ali pa tudi veš, da hudič vedno najbolj zapeljuje najpobožnejše ljudi, da bi grešil? Ti imajo največje težave, da bi ostali pridni.«

»Hohoho,« se je smejal divji lovec, »potem bi morala biti cerkvenik in njegova žena neznansko sveta, kajti ta dva vsak čas podležeta izkušnji.«

Vprašaj enkrat cerkvenikovo ženo, kaj išče vedno na dvorišču pri kolarju, kadar njegove stare, »večerne zvezde«, ni doma.«

»Kaj pa?« je vprašal Mereyntje radovedno. »Ali hodi krasti?«

»Da«, je tulil Vrč od smeha. »Krst hodi prepovedan sad. Sam sem videl.« Iz same razigranosti se je tolkel z dlanmi ob meča, medtem ko je Mereyntje zamišljen pripomnil:

»O to pa ni lepo za cerkvenikovo ženo!« Toda vsekakor bi si bil premislil, da bi jo o tem vprašal! Vse to ga je utrdilo v prepričanju, da le ne gre brez-pogojno vsega verjeti, kar govori cerkvenik in njegova žena o drugih ljudeh. Gospod Valter je že morda imel prav, da so knjige božje sanje, in tudi sicer je bil lahko spoštovanja vreden človek, dasi je cerkvenik trdil obratno. Mereyntje je obogatil svoj arzenal resnice za nov dokaz, da je vendarle vse težje in bolj zapleteno, čim se vrag iz tega ali onega vzoška vmeša v kakšno stvar.

Gospod Valter je sedel za veliko mizo in pisal, ko je lepo črno napravljena služkinja pripeljala Vrča in Mereyntjeja v sobo, ki je bila polna tobakovega dima. Na mizi je ležala razmetana kopica papirjev, vsi na drobno popisani, s finimi črkami in polni črt, krogov in prečnih linij. Mereyntjeju se je zdelo, da izgleda to zelo malomarno, rekel pa ni nič in je dal gospodu Valterju roko. Pisatelj se je zdel zelo raztresen. Njegove oči so bile rdeče obrobline in izgledal je bled ter izmučen. Njegov glas zdaleka ni razodeval tiste živahnosti kot pri prvem Mereyntjevem obisku.

»Kolobarji žice leže tam zadaj, Vrč,« je rekel. Ako hočeš, lahko takoj pričneš s povečanjem voliere.«

»Kaj! . . . Vrč je delal za gospoda Valterja . . . in ta skrivnostnež mu ni nikoli kaj povedal o tem! In kaj ne bi to bilo, voliera? . . .«

Divji lovec je odšel iz sobe. Ne vedoč, kaj bi, se je oziral Mereyntje v sobi naokoli. Kje je bila lepa gospa? Ali ni bila doma?«

Gospod Valter se mu je smejal in rekel:

»Ti gotovo pogrešaš našo ljubo gospo, Mereyntje?« Mereyntjeju se je takoj razjasnil obraz, čim je slišal zaupanje vzbujajoči glas in je odgovoril:

»Da, gospod Valter.«

»Naša ljuba gospa je malo bolna, vidiš. Vendar ni treba, da se ustrašiš, ker ni tako hudo. Lahko greš mirno k njej. Se pravi, če hočeš.«

»O da, zelo rad, gospod Valter,« je odvrnil Mereyntje ves srečen.

»No, potem pa pojdi z menoj!«

Hitel je po mostovžu in potem po stopnicah na-

vzgor, deček v svojih nogavicah pa za njim. Prišedši gori je odprl neka vrata in zaklical v sobo:

»Ana, obisk je prišel k tebi!«

Nezadovoljen, čmerikav glas je odgovoril:

»Obisk? . . . Kdo pa je?«

Mereyntje se je prestrašil, da se je zdel naenkrat popolnoma tuj. Čisto drugačen je zvenel ta glas, čisto drugače kot oni dan, ko ga je ta pojoči in čudovito božajoči ženski glas tako prevzel, da je bil kot zamaknjen. Toda gospod Valter ga je na rahlo potisnil skozi vrata in jih za njim zaprl. Znašel se je v prostorni sobi, ki se je vsa kopala v svetlobi, ki se je razlivala v njo od vseh strani, in je bil nekaj časa kot oslepljen. Sredi sobe je stala velika postelja, pokrita z modrimi odejami, in na njej je ležala lepa gospa, tako čudovito lepa, kot ni bila niti takrat pri njunem prvem srečanju. Enostavna, okusna oprema spalnice se je zdela Mereyntjeju kot iz kakšne pravljice, iz pripovedke o kraljičinah in princih. Njena glava, ki je počivala na beli blazini, se je zdela kot da bi jo obdajal čudovit sij. Svetli lasje na njeni glavi so bili kot bi gledal raztroseno zlato, njene oči pa so bile modre in svetle kot nebo. Na odeji so počivale njene roke, skoro do ramen gole, iz čipk njene nočne srajce pa gledal vrat, bel kot sneg . . . Nem je obstal mali dečko v svoji kmečki obleki pri vratih, od zadrege in veselja ga je oblija rdečica. Kajti videl je, kako se je obraz lepe gospe, ki je bil čemer in neprijazen, razjasnil in zopet dobil oni dobri izraz, ki si ga je pri prvem srečanju z njo, vtisnil v spomin. Potem so se odprla rdeča usta in je rekla:

(Dalje prihodnjč.)

Prispela velika izbira jesenskega in zimskega blaga za plašče, obleke, kostume itd.

ČEŠKI MAGAZIN

Po tovarniških cenah

Krojaške potrebščine!!!!

Maribor, Ul. 10. oktobra

Na drobno!

Na veliko!

Mladinski vestnik

Medžeral Mato:

Proletarski mladini

1. Demokracija in fašizem

Ne moremo reči, da vlada v demokratičnih državah proletarijat in da je uresničen socializem. Toda v demokraciji nima kapital moči in mu delovno ljudstvo ni izročeno na milost in nemilost. V demokratičnih državah ima delovni razred priliko razviti svojo politično moč in zahtevati svoje pravice. Tu se more razvijati delavska miselnost kultura, morejo se razvijati organizacije in državne ustanove, ki ščitijo delavstvo pred izrabljanjem in kontrolirajo delo v tovarnah in delavnicah, ki posvečajo pažnjo šolstvu, vzgoji mladine, zdravstvu, brezposelnosti itd.

Zato se danes proletarijat in z njim delavska mladina priključujeta boju za demokracijo proti fašizmu, ki pomeni neovirano vlado kapitalizma in začasno zmago najbolj reakcionarne diktature nad ljudstvom.

Mladina mora biti v tem boju prva. Fa-

šizem ne pomeni namreč le gospodarskega zatiranja lastnega naroda, temveč tudi zatiranje drugih, posebno malih narodov. To pa pomeni vojno med posameznimi fašističnimi, imperijalističnimi (osvajalnimi) državami, kar je smrt za mladino. Delavska mladina se mora odločno upreti vsakemu tujemu in domačemu fašizmu, vsakemu širjenju fašistične propagande, rasizma, stalinovske države, narodne mržnje itd.

2. Naše delo

Položaj delavske mladine je tako težak, boj za novo družbo tako oster in dolgotrajen, da mora naše delo obseči vso mladino v vseh panogah njenega javnega udejstvovanja. V svojih organizacijah si mora delavska mladina zgraditi svojo lastno delavsko mladinsko kulturo, v političnih organizacijah delovnega ljudstva mora sodelovati kot podmladek, v strokovnih organizacijah mora biti jedro in pogonska sila mezdnih gibani. (Dalje prihodnjič.)

Krasne Masarykove proslave

V Guštanju

v Mežiški dolini

Zelo slovesno se je izvršila počastitev spomina poka T. G. Masaryka v Guštanju. Tudi tu je prireditev organizirala »Vzajemnost«, ki je žarišče našega kulturnega gibanja. Prireditev je bila v prostorni dvorani »Sokolskega doma«, ki so jo delavci in delavke, pa tudi ostalo občinstvo, zlasti tudi mladina in žene, docela napolnili.

Prireditelji so sestavili lep program za to proslavo, ki bi bil v čast kulturnim organizacijam v mnogo večjih krajih kot je pa Guštanj.

Ko se je razgrnila zavesa na odru, je stala postavljena sredi odra slika Masarykove posmrtna maske, uokvirjena s črnim trakom in obdana z zelenjem.

V splošni tišini je povzel besedo predsednik društva »Vzajemnost« s. Vavče Matvež, ki je v kratkem nagovoru raztolmačil pomen prireditve v spomin največjega in najdemokratičnejšega državnika T. G. Masaryka.

Za tem je pevski odsek »Vzajemnost« pod vodstvom Viktorja Krivica, zapel čehoslovaško himno, »Kje domov muj«, ki jo je občinstvo stoji poslušalo, godba tovarniških uslužbencev z dirigentom Kostveinom, je pa zaigrala žalostinko.

Sledil je govor s. dr. Reimana o Masaryku državniku in delavskemu prijatelju. Predavatelj je govoril z Masarykovimi besedami, s citati njegovih spisov, ki tako lepo razodevajo misel in značaj velikega pokojnika. Pozval je navzoče, da slede zgledu Masaryka v boju za pravice zatiranih in izkoriščanih ter za socialno pravičnost.

Po njegovih izvajanjih, ki so zapustila globok dojem, so navzoči na poziv predsednika zaklical trikratni »slava« T. G. Masaryku. Pevski odsek je zapel žalostinko in godba je zaigrala čehoslovaško himno. Nato so pevci zapeli še »Delavski pozdrav«.

Sledilo je predavanje, s. Eržena o potrebi socialne zaščite delavstva in njenem razvoju v demokracijah, zlasti v ČSR in Franciji.

Po govoru je zopet zapel mešani pev-

ski zbor »Vzajemnosti« »Slava delavstvu« in »Bratje le k soncu, k svobodi«. Zaključila je slovesnost »Marseljeza«.

K prireditvi guštanskemu delavstvu ispreno čestitam, o zlasti tudi sodrugom in sodružicam v pevskem zboru in godbenikom, ker so se v resnici izkazali.

Vpliv predavanja pa se je tudi pokazal v tem, da se je priglasilo precej novih naročnikov na »Delavsko Politiko«.

Ptuj

Dovolj ima denarja in ne potrebuje najemnikov. To je bajte razlog, da je neka bogata posestnica odpovedala revni stranki stanovanje, ki bi naj bilo v 7 dneh izpraznjeno. Da je v našem mestu pereče tudi stanovanjsko vprašanje, smo že poročali. Treba je od pomoči, a oni, ki imajo vsega dovolj, ne vedo kako je hudo tistemu, ki pogreša najnujnejše in nima niti strehe.

Na mestnem uradu se že množijo prošnje za podporo. Tudi pri nas bo spet potrebno začeti z akcijo za zimsko pomoč. V javni kuhinji je dobilo kosilo do zdaj dnevno okoli 50 oseb. Pri javnih delih je zaposlenih 20 druž. očetov. Mnogo pa jih še čaka na delo, ki ga sicer ne manjka, a ga ne dobe, ker ni dovolj denarja. — Eden v imenu mnogih.

Litija

Kako je izpadla obrtna razstava? Kot objektivni opazovalci moramo ugotoviti, da je prva obrtna razstava nadvse pričakovanje dobro uspela. Vsi obrtniki so se trudili in razstavili jako lepe izdelke. Vendar so potem nekateri meščanski listi pohvalili le svoje ožje prijatelje, dočim so vse druge prezrli. Mi moramo ugotoviti, da n. pr. čevljarji in druge sorodne stroke niso bili niti imenovani, dasiravno so bili njih izdelki z vso pažnjo in pozornostjo izdelani. Mi bomo v bodoče posvečali malo več pažnje obrtništvu, ker tu se gre le za dobrobit obrtniškega napredka in gospodarstva.

Mislila je, da je Stankotova srajca bela...

...dokler ni vzel na rame Jernejčka, katerega mati pere z Radionom!

Tudi če ste le enkrat videli, kako lepo belo Radion pere, ne boste nikoli več zadovoljni z navadnim pralnim sredstvom. V primeri z »Radionovo belino« izgleda vsaka druga belina sivkasta. Njegova skrivnost je v tem, da vsebuje Radion posebno dobro, s kisikom prepojeno Schichtovo milo. Kisikovi mehurčki pronicajo pri kuhanju skozi celotno tkanino in se ne izognejo nobenemu vlaknu. Radion Schichtov odstrani temeljito tudi nesnago, ki se z navadnim pranjem ne da odpraviti. Kupite še danes Radion za prihodnje pranje.

RADION
pere sam

Kot vsakdanji kruh gre pri teh cenah naše blago stran!

Navedemo samo nekaj primerjalnih cen:

Kozarci, komad	Din 1.—
kavine žlice, komad	1.—
vilice, komad	2.—
solniki, komad	1.—
umivalne gobe iz gumija, komad	2.75
moške čepice, komad	7.—
ogledala za britje s skodelico za milo	8.50
kavni servis za 6 oseb	55.—
moški čevlji, par	75.—
ženski čevlji, par	68.—

Oglejte si naše v trgovini razstavljeno blago!

ANT. KRISPER, Ljubljana

Mestni trg št. 26 — Stritarjeva ulica št. 1—3

Oblastv. koncesionirana zastavljalnica W. REMM Maribor, Gregorčičeva ul. 6.

Dražba zastavljenega blaga
se vrši dne 10. novembra 1937
Začetek ob 9. uri dop.

Delavski pravni svetovalec

Odpust radi bolezn (Laško)

Vprašanje: Ali ima delodajalec pravico odpustiti delavca, ki je bil trikrat tekom leta v bolniškem stanju?

Odgovor: Radi bolezn je delodajalec upravičen odpustiti delavca le, ako ga bolezni ali nezgoda ovira vršiti službo več kot 4 tedne. (§ 239 k. 9 obrtnega zakona.) Torej le, če je delavec bolan 4 tedne nepretrgoma, ga delodajalec lahko takoj odpusti, ne pa, če je večkrat tekom leta bolan in znašajo bolezenski dnevi skupaj 4 tedne.

Popravilo ograje (Ljubljana)

Vprašanje: Nek voznik mi je podrl ograjo. Občina pa sedaj od mene zahteva, povračilo stroškov za popravilo te ograje. Ali je k temu upravičena?

Odgovor: Kot lastnica ograje je upravičena terjati povračilo nastale škode mestna občina le od onega, ki je škodo povzročil. V Vašem slučaju torej od voznika, oziroma njegovega delodajalca.

Električni števec (Slov. Bistrica)

Vprašanje: Na javni dražbi je bila prodana hiša brez prečiščen. Ali spadajo števeci k prečiščenim, ali jih moram pustiti v prodani hiši.

Odgovor: Števec je pritklina, ki spada h glavni stvari, ter ostane v hiši. Poglejte pa v cenilni zapisnik, če sta števec vnešena tudi med pritkline. Če nista, imate pravico jih odnesti s seboj.

Plačilo najemnine (Celje)

Vprašanje: Gospodarju sem ostal dolžan mesečno najemnino. Ali sem mu dolžan plačati, ker imam še druge izdatke?

Odgovor: Najemnino ste dolžni plačati ne glede na svoje druge obveznosti.

Vojvoda Windsorski, bivši angleški kralj, sedaj mnogo potuje. Pretekli teden je bil pri Hitlerju, sedaj poročajo, da pojde tudi v Moskvo, k Stalinu.

IZJAVA.

Podpisana Ferš Ivan in Ana, posestnika, Zg. Radvanje, obžalujeva žaljivke, katere sva izgovorila dne 20. oktobra 1937 na najinem dvorišču nasproti gđc. Weiss Hil-di tov. delavki v Zg. Radvanju, ter se ji zahvaljujeva, da je odstopila od tožbe. Ferš Ivan in Ana, posestnika, Zg. Radvanje.

Rejenka stara 14 in pol leta

s 5 razredi ljudske šole, izučila bi se rada za šiviljo v kateremkoli kraju v Sloveniji. Prosim c. šivilje, katera bi jo sprejela v svo oskrbo, da se javi v upravništvu »Delavske Politike« v Mariboru. Ostalo po dogovoru.

Okrve za stabe, apno, cement, beton-železo, traverze ter vsa železina in ves gradbeni material, kupite ugodno in po zelo nizkih cenah v veletrgovini

ANDRAŠIČ — MARIBOR

Priznanó velika konkurenčna zalo-ga ur, zlatnine itd. Zahtevajte cenik!

Za gostilne: porcelan, emailirana in lito-železna posoda, kozarce in steklenice ne kupite nikjer ceneje, kakor v oddelku za kuhinjsko opremo firme

ANDRAŠIČ — MARIBOR